

Hässleholm, 2011-11-07

Samverkan utan gränser

Enligt en nyligen publicerad rapport från IFAU, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, bodde 5,5 procent av befolkningen 16–64 år i ett hushåll som tog emot ekonomiskt bistånd någon gång under 2009, och 75 % av dessa är beroende av fler aktörer än kommunen för att få sin ersättning. När två eller tre instanser ska samarbeta finns risken att ingen tar huvudansvar för individerna, och de kan hamna i kläm, enligt Eva Mörk vid Uppsala universitet (bilaga 1)

Detta är en verklighet som i allra högsta grad överensstämmer även i Skåne nordost och därför har Hässleholm och Kristianstad kommuner tagit initiativ till att försöka komma åt problematiken. Tillsammans har vi ansökt om projektmedel för ca 24 miljoner SEK av Europeiska socialfonden, för ett projekt döpt till *Samverkan utan gränser*. Den innehåller en förprojektering som ska pågå i tre månader, under perioden 2012-02-01 - 2012-04-30. Förprojekterings övergripande målsättning är att tillsammans med berörda aktörer finna samverkansformer för hur, och i vilken form, vi ska gå vidare med insatser som riktar sig till långtidsarbetslösa invandrare och långtidsarbetslösa som p.g.a. ohälsa har svårigheter att ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden. Båda målgrupperna uppvisar ofta en komplex livssituation som innebär behov av en långtgående individbaserad process som i de flesta fall medför att individen har kontakt, eller har behov av kontakt, med flera offentliga insatser och myndighetssamverkan. Dessa personer har inte bara svårt att få tillträde till den reguljära arbetsmarknaden, de har också svårt att tillgodogöra sig de arbetsmarknadsinsatser som idag finns att tillgå i kommunerna.

För att skapa en gynnsam process för individen krävs en samordning mellan de aktuella insatserna, för att minska risken för ett långvarigt och omfattande utanförskap. Under förprojekteringen kommer därför målgruppen och dess behov av insatser att noggrant kartläggas.

75 % har psykisk ohälsa

I en redan genomförd hälsokartläggning enbart riktad mot gruppen lågutbildade invandrare som f.n. är inskrivna på Arbetsmarknadsenheten i Hässleholm uppger 75 % av 40 intervjuade att de har en psykisk ohälsa som negativt påverkar deras förmåga att ta del av arbetsinriktade insatser! De s.k. "nollklassade" är personer som idag fokuseras på inom FINSAM. Detta är emellertid en begränsad grupp, som *inte* tillhör den stora massan som idag får aktiva arbetsmarknadsinsatser genom kommunerna. Målgruppen inom *Samverkan utan gränser* är betydligt större, som inte gör skillnad på ålder, kön, etnicitet, funktionshinder eller annan klassificering. M.a.o. finns ett stort mörkertal av ohälsoproblematiken och det finns ingen *samlad* dokumentation som ger en fullständig överblick kring problembilden, och inte heller vilka lösningar som skulle vara mest fördelaktiga. Vi är emellertid ganska säkra på att det som sägs i rapporten från IFAU, att ca tre av fyra är beroende av flera myndigheters parallella stöd samtidigt, också gäller i Skåne nordost.

Det är detta vi ska ägna förprojekteringen åt, att i bred samverkan göra en aktiv kunskapsinhämtning kring de berörda målgrupperna.

Nya former för samverkan

Målsättningen är också att vi under förprojekteringen hittar formerna för en projektverksamhet som ska pågå under perioden 2012-05-01 – 2014-06-30 som ska generera till metodutveckling för målgruppen, strategisk påverkan och en ökad samverkan mellan statliga myndigheter, Region Skåne och kommuner i Skåne nordost.

Förutom verksamhetschefer från kommuner ska också chefer från Primärvården, Psykiatrien och Arbetsförmedlingen sitta med i styrgruppen för projektet.

Vi vet att intresset är stort, och styrande politiker, kommunchefer samt beslutsfattare inom Region Skåne, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och FINSAM ska erbjudas platser i en "implementeringsgrupp", som kan ta del av projektets resultat och ge input till styrgruppen för projektet.

I ansökan finns en angiven budget som helt kan revideras efter genomförd förprojektering, så länge vi håller oss inom den totala ramen. M.a.o. finns stora möjligheter för alla parter att i förprojekteringen påverka projektets utformning!

Transnationellt projekt

Projektet är transnationellt och under förprojekteringen ska vi hitta samarbetspartners från Danmark och Holland som har en annan, på flera sätt mer framgångsrik, modell för myndighetssamverkan. Vi ska också närmare studera framgångsrika modeller över sociala företag, och ett av de länder som är i framkant på det här området är Italien. Vid detta samarbete ska vi också undersöka socioekonomiska konsekvenser av utanförskap och forskare ska knytas till projektet.

Vi har m.a.o. ambitionen att göra en storsatsning i Skåne nordost, och i december får vi besked om ansökan godtas av ESF.

Kristianstad och Östra Göinge ansluter sig till SUSA-projektet

Vi kan också meddela att Kristianstad och Östra Göinge ansluter sig till Hässleholm i det pågående integrations- och arbetsmarknadsprojektet SUSA, fr.o.m. 1 februari 2012. Det här innebär att vi tar ett första gemensamt steg mot en utökad samverkan i Skåne nordost, när det gäller integration och arbetsmarknad! Vi är övertygade om att samverkan gör oss starkare, som i slutändan gynnar individerna, medborgarna i våra kommuner.

Jörgen Bergvall

Verksamhetschef
Förvaltningen för arbetsmarknad och kompetensutveckling
Hässleholms kommun

Helena Johnsson

Verksamhetschef
Arbete och välfärdsförvaltningen
Kristianstad kommun

Bilagor

- 1) Rapport från IFAU
 - 2) IT-system, en gemensam ingång
-

IFAU - Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

- Mottagarna av ekonomiskt bistånd möter ofta flera aktörer

2011-10-21 08:19

En ny rapport från IFAU kartlägger mottagarna av ekonomiskt bistånd. Rapportförfattarna finner att tre fjärdedelar måste ha kontakt med olika aktörer för att få sin försörjning och att de med ekonomiskt bistånd som är inskrivna på Arbetsförmedlingen mer sällan deltar i program.

Många får bistånd för att de är arbetslösa

År 2009 bodde 5,5 procent av befolkningen 16–64 år i ett hushåll som tog emot ekonomiskt bistånd någon gång under året (315 000 personer). Det är många som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden som får ekonomiskt bistånd, framförallt yngre och individer födda utanför västvärlden. Bidragstagandet är högst i 20-årsåldern och sjunker sedan fram till 40-årsåldern för att sedan öka något. Även ensamstående med barn är överrepresenterade. En grupp äldre svenskfödda män verkar i större utsträckning än andra behöva bistånd av hälsoskäl och som ett komplement till ersättningar från Försäkringskassan.

Tre fjärdedelar möter mer än en aktör

De som får ekonomiskt bistånd har ofta även kontakt med andra aktörer för att få sin försörjning: Fyra av tio möter Arbetsförmedling och kommun, 25 procent bara kommunen och 20 procent möter Försäkringskassan och kommunen. Hela 17 procent har kontakt med både kommunen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Tre fjärdedelar av biståndstagarna möter alltså mer än en aktör. – När två eller tre instanser ska samarbeta finns risken att ingen tar huvudansvar för individerna, och de kan hamna i kläm, säger Eva Mörk. Det är en fråga som är viktig att ha i åtanke.

De med ekonomiskt bistånd deltar mer sällan i program

Av dem som har ekonomiskt bistånd och är inskrivna på Arbetsförmedlingen är hela 22 procent kategoriserade som "övriga inskrivna", vilket ska jämföras med 7 procent i gruppen som är berättigade till a-kassa. Gruppen "övriga inskrivna" anses inte kunna söka arbete aktivt eller omgående börja ett arbete.

– Att så många klassas som "övriga inskrivna" kan vara ett tecken på att deras arbetsförmåga blir olika bedömd, vilket är problematiskt. Det kan innebära en risk att de skickas mellan olika aktörer. Biståndstagarna deltar i lägre utsträckning i flera av de arbetsmarknadspolitiska programmen. De som har ekonomiskt bistånd och helt saknar a-kassa har t.ex. åtta procentenheters lägre sannolikhet att delta i jobb- och utvecklingsgarantin än de som har enbart a-kassa. En förklaring kan vara att det tar olika lång tid innan individerna kvalificerar sig för programmet. Det enda programmet där det inte finns någon skillnad för biståndstagare respektive icke-biståndstagare är jobbgarantin för ungdomar.

IT - En gemensam ingång!

-Komplettering till ESF-ansökan, hösten 2011

I samhället idag är det ofta så att en individ har flera olika handlingsplaner från flera olika myndigheter för att ta sig vidare ut på arbetsmarknaden, mot självförsörjning. Målsättningen är densamma men tillvägagångssättet för att nå målet är ofta helt olika. Detta beror på vilken myndighet som skrivit handlingsplanen och vilket ansvarsområde den myndigheten har. Kommunen kan t.ex. ha en handlingsplan som säger att en deltagare ska komma vidare genom studier. För samma person kan Arbetsförmedlingens handlingsplan bestå av praktik på en arbetsplats och Landstinget kan ordinera medicin och vila i sin handlingsplan – för samma person, samtidigt! Ofta stöter vi på den problematiken.

Att myndigheter har olika ansvarsområden gör också att tillgången på bakgrundsinformation om individen kan skilja sig åt.

Kuratoren eller psykologen i Landstinget har heller inte fullständig kännedom om kommunens möjligheter. Arbetsförmedlingen har inte alltid samma bakgrundsinformation om en individ, som kommunen har. Kommunen känner inte till alla möjligheter som finns för en individ inom t.ex. Landstinget, Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. Detta är ingenting som är konstigt eller onormalt. Det här är enormt stora organisationer, som dessutom är i ständig förändring beroende på politiska beslut och tillgången på ekonomiska medel.

Till ovanstående ska vi också lägga sekretessen. Alla myndigheter har olika grader av sekretessbestämmelser. Dessa finns till för att skydda individen, men ofta är detta något som också missgynnar den enskilde. Individen vet inte vilken myndighet som vet vad, och myndigheterna är ofta ovetande om andra berörda myndigheters kunskap.

Tidigare utvecklingsprojekt, som exempelvis SUSA-projektet, har tydligt påvisat att det är själva samarbetet mellan myndigheterna som är en av de enskilt största faktorerna till framgång. Genom sekretessmedgivande från individerna får projektpersonalen från de olika myndigheterna samma bakgrundsinformation och kan med gemensamma beslut bestämma hur de individuella processerna ska gå vidare. Vi har visat att det här är ett framgångsrecept!

Tyvärr har erfarenheterna visat att när tillfälliga projektpengar tar slut, så upphör det fruktsamma samarbetet. En av anledningarna kan vara att ingen myndighet tycker sig ha råd med att skicka personal till tidsödande möten med andra myndigheter. Den definitiva dödsstöten för ett fruktbart samarbete löper extra stor risk om en f.d. projektmedarbetare slutar eller får en annan tjänst inom sin organisation eftersom samarbetet mellan myndigheter är ofta personbundet. Det är våra erfarenheter.

Nu vill vi hitta en lösning på det här problemet och ta nästa steg.

Sedan en tid tillbaka driver SKL frågan om "en gemensam ingång". I korta drag menas att en medborgare ska kunna kontakta EN person eller ETT servicecenter eller EN organisation, för att sedan slussas vidare till rätt instans i det aktuella ärendet.

Vi vill bygga vidare på dessa tankar och med hjälp av IT förmedla information, samma typ av information, som idag förmedlas genom tidsödande projektmöten, när handläggare från olika myndigheter bestämmer tid och plats för att gå igenom projektdeltagarnas status och kommande handlingsplaner.

Vi tror inte att vi under projektiden kommer att lösa hela sekretessproblematiken, att skapa ett myndighetsövergripande IT-system som innehåller all nödvändig persondata. Men vi tror att vi kan komma ett litet steg närmare. Vi tror att viss relevant persondata kan lagras i en databas där enskilda myndighetshandläggare får *läsbehörighet* till "sina" klienter/kunder/patienter. Sådan information som myndigheterna idag delger varandra via tidsödande projektmöten och ärendegenomgångar.

Visionen är att "krockar" i handlingsplaner ska undvikas, att t.ex. en läkare inom psykiatri ska kunna ställa en bättre diagnos, att en arbetsförmedlare ska kunna fatta bättre beslut om arbetsmarknadsinsatser, att en socialsekreterare ska få direktinformation om vad som händer med klienten – genom att få ny relevant information från en databas som kontinuerligt uppdateras.

Datasystemet ska drivas av Arbetsmarknadsenheten, som inte är en myndighet. Det ska innehålla relevant persondata som genom sekretessmedgivande kan läsas av särskild, namngiven personal från berörda myndigheter. Systemet ska vara webbaserat och ha en säker kryptering. Systemet och dess teknik existerar!

Vi vill köpa in den tekniken och parallellt undersöka hur vi kan utveckla rutiner på de olika myndigheterna. Vi vill också undersöka juridiska möjligheter för att utveckla systemanvändningen, för att få en ännu bättre samverkan, utan gränser.

Jörgen Bergvall
Verksamhetschef
Förvaltningen för arbetsmarknad och kompetensutveckling
Hässleholms kommun
